Gerard de Wolf

Gerardus Josephus Maria de Wolf is geboren op 6 augustus 1920 in Amsterdam. Hij was de zoon van Johannes Adolf (Bernardus) de Wolf (1884) en Elisabeth Christina Maria Treijtel (1887). Zijn ouders trouwden op 16 juni 1910 in Amsterdam. Hij had drie broers en een zus.

Hij was etaleur van beroep. Gerard was vaandrig bij een padvindersgroep in Amsterdam. Mogelijk dat ADC de Wolf een broer was.

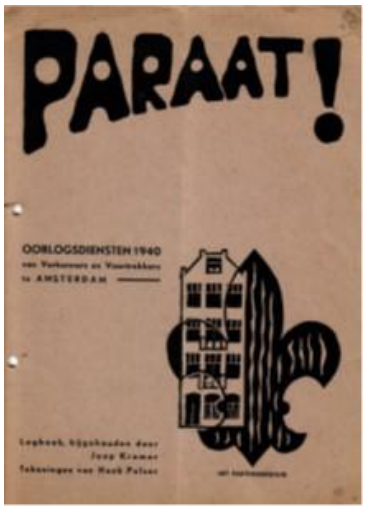
In Amsterdam hebben enkele honderden verkenners, voortrekkers en leiders zich ingezet in de meidagen van 1940. Op 10 mei werden de scouts opgetrommeld en vanuit het hoofdkwartier van de Padvindershulpdienst in het districtskantoor op Keizersgracht 232 werden de eersten ingezet bij de Luchtbescherming. Een dag later vielen de eerste bommen op de stad. Er gingen 24 verkenners helpen met het bergen van gewonden en doden. Ze regelden het verkeer, hielden nieuwsgierigen op afstand en hielpen met het opruimen van de glasscherven op de straat.

In de daaropvolgende dagen werden padvinders ingezet bij de verschillende blokhoofden van de luchtbeschermingsdienst, ze bemanden de telefooncentrale van de luchtbeschermingsdienst en hielpen in ziekenhuizen en bij de politie. Op de zolders van de marinewerf lagen grote hoeveelheden verbandmateriaal, bedden en dekens en de scouts hielpen het Rode Kruis om dit te distribueren naar ziekenhuizen in Amsterdam, maar ook in Leiden, Delft en verder. Direct na de capitulatie organiseerden de padvinders in Amsterdam een inzameling voor hulpbehoevenden. De scouts uit de stad gingen de huizen langs.

De VVV Amsterdam was na de capitulatie belast met het opsporen van gegevens van personen van wie bij familie nog niet bekend was waar ze zich bevonden na de meidagen van 1940. De adjunct directeur van het VVV Amsterdam van Ton Koot, een bekende scout. Ze hadden hiervoor een organisatie in het leven geroepen, met medewerking van de militaire autoriteiten, de Nederlandse Spoorwegen en de Nederlandse Padvinders. Omdat de post na de meidagen nog niet goed functioneerde, werd een koeriersdienst van padvinders in het leven geroepen. De eerste groep vertrok op 21 mei vanaf het centraal station in Amsterdam. De scouts behandelden naar schatting 3500 tot 4000 aanvragen. Er waren 29 koeriers, waaronder één verkenner en de rest voortrekkers en leiders die naar alle uithoeken van Nederland trokken om inlichtingen in te winnen.

Een van de meest avontuurlijke koeriers was vaandrig Gerard de Wolf. In zijn logboek schrijft hij: *We waren met zijn tweeën op weg in Zeeuws-Vlaanderen. Plotseling kwamen met een huilend geluid enkele granaten aan suizen. Afdwalers van het front dat toen langs het kanaal Terneuzen-Sas van Gent lag. Binnen een tel lagen we in een diepe greppel langs de weg. Het beschieten werd steeds erger. Op nog geen 20 meter afstand ontplofte een kartets of hoe zon ding ook heet. Het mulle zand stoof hoog op.*

Later werd zijn fiets ingenomen terwijl hij nog veel formulieren moest wegbrengen. In Zeeuw-Vlaanderen komt hij voortrekker Dick Horringa tegen en hij neemt de al ingevulde formulieren met informatie van Gerard mee naar Amsterdam. Na tussenkomst van de burgemeester kreeg hij zijn fiets terug. Veel wegen waren afgezet en uiteindelijk probeerden Gerard en zijn medescout via België te reizen. Daar werden ze opgepakt en samen met gevangen genomen burgers en militairen in een school vastgehouden. Toen België capituleerde werden ze vrijgelaten. Even buiten Bergen op Zoom namen ze twee soldaten achterop om hen thuis te brengen.

Een andere koerier raakte in een mijnenveld en merkte dit pas toen hij een paar honderd meter voor zich een militair in de lucht zag vliegen. Koeriers die de Schelde wilden oversteken waren er getuige van hoe enkele scheepjes de grond in werden geboord.

Voortrekker Joop Kramer heeft een logboek bijgehouden over de inzet van padvinders: *Paraat! oorlogsdiensten 1940 van Verkenners en Voortrekkers te Amsterdam.* Henk Pelser maakte tekeningen.

Op 4 juli 1942 werd Gerard Jos Maria de Wolf samen met vijf anderen op last van Duitse autoriteiten vanuit het Huis van Bewaring I en II in Amsterdam naar de strafgevangenis in Utrecht (Deutsche afdeling) overgebracht. Op 26 juli 1944 (of 1943?) kwam hij terecht in Kamp Vught. Hij kreeg nummer 10680.

Hij trouwde na de oorlog in 1947 in Haarlem met Johanna Leonarda (Jopie) Diekman (2016).

Meer informatie

Nieuwe Haarlemsche courant » 07 nov 1947 - Art. 28 | Delpher
Paraat! : oorlogsdiensten 1940 van Verkenners en Voortrekkers te Amsterdam | NIOD Bibliotheek (worldcat.org)
Algemeen Handelsblad » 21 mei 1940 - Art. 100 | Delpher
De Zaanlander 21 mei 1940
De Tijd : godsdienstig-staatkundig dagblad » 25 mei 1940 - Art. 110 | Delpher
Algemeen Handelsblad » 24 mei 1940 - Art. 124 | Delpher
Indexen militieregister Amsterdam
Indexen Archiefkaart Amsterdam
Indexen Archiefkaart Amsterdam / vader
Huwelijk Johannes Adolf de Wolf & Andreas Gregorius de Wolf & Elisabeth Catharina Margaretha van Deenen & Elisabeth Christina Maria Treijtel & Adrianus Gerardus Treijtel & Elisabeth Johanna Maria van Hassel op 16 juni 1910 te Amsterdam » Open Archieven
Gerardus Josephus Maria de Wolf (Amsterdam, 6 augustus 1920 - locatie onbekend, datum onbekend) - Oorlogsbronnen.nl
Search for documents in the Arolsen Archives
Indexen politieregister Amsterdam
Online Familieberichten; Overleden: Johanna Leonarda "Jopie" Diekman (20-01-2016)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.